

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL Bil Ardrethu Annomestig Llywodraeth y DU
DYDDIAD 05 Ebrill 2023
GAN Rebecca Evans AS, y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol

Treth leol yw ardrethi annomestig sy'n codi mwy nag £1.1 biliwn bob blwyddyn i helpu i ariannu gwasanaethau llywodraeth leol hanfodol. Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio ar ystod o ddiwygiadau yn ystod tymor presennol y Senedd. Bydd y rhain yn gwneud newidiadau hanfodol a chadarnhaol i ardrethi annomestig yng Nghymru.

Mae sawl elfen o'r system ardrethi annomestig yn gweithio ar sail debyg ar draws Cymru a Lloegr, ac mae llawer o fusnesau'n gweithredu ar y ddwy ochr i'r ffin. Mae rhai o amcanion Llywodraeth Cymru, o ran polisi a deddfwriaeth, yn cyd-fynd â rhai Llywodraeth y DU. Mae busnesau a thalwyr ardrethi eraill yng Nghymru yn elwa ar ddull gweithredu cyson a thirwedd debyg o ryddhadau ardrethi annomestig, wedi'u teilwra i adlewyrchu ein sylfaen drethu unigryw.

Mae rhai o'r cynigion yn ymgynghoriad diweddar Llywodraeth Cymru ar [Ddiwygio Ardrethi Annomestig yng Nghymru](#), gan gynnwys cynlluniau ar gyfer ailbrisiadau amlach a'r mesurau angenrheidiol i'w cefnogi, yn cyd-fynd ag agenda ddiwygio Llywodraeth y DU. Bydd ein cynigion yn cael eu datblygu drwy ddeddfwriaeth gan Lywodraeth Cymru, lle na fydd gwahaniaeth yn yr amseru a'r cwrpas yn peryglu rhoi talwyr ardrethi yng Nghymru o dan anfantais. Yn ogystal, rydym yn gweithio gyda Llywodraeth y DU ar y [Rhaglen Digiddeiddio Ardrethi Busnes](#), a fydd yn rhoi cyfle newydd i Lywodraeth Cymru ddefnyddio data cysylltiedig i helpu i ddatblygu polisi ardrethi annomestig yn y dyfodol wedi'i deilwra i Gymru.

Mae cyfle i ddefnyddio Bil Ardrethu Annomestig Llywodraeth y DU i gyflwyno diwygiadau penodol yn gynharach nag a fyddai'n bosibl fel arall pe baem yn defnyddio ein Bil Cyllid Llywodraeth Leol (Cymru) sydd yn yr arfaeth, a lle bydd swyddogaethau newydd yn cael eu rhoi i gyrff Llywodraeth y DU (Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi (CThEF) ac Asiantaeth y Swyddfa Brisio), i sicrhau na fydd talwyr ardrethi yng Nghymru o dan anfantais. Ar ôl ystyried yr opsiynau a'r dull o gyflawni ein hagenda ehangach ar gyfer diwygio ardrethi annomestig, rwyf wedi

penderfynu mai'r dewis gorau yw gwneud rhai darpariaethau ar gyfer Cymru ym Mil Llywodraeth y DU.

Mae'r darpariaethau sydd wedi'u hestyn i Gymru yn cynnwys pwerau i sefydlu cynlluniau rhyddhad newydd a gwneud rhyddhadau penodol yn gymwys i eiddo ar y rhestr ardrethu canolog a fyddai, pe na bai'n cael ei gynnwys ym Mil Llywodraeth y DU, yn peryglu rhoi talwyr ardrethi yng Nghymru o dan anfantais gymharol. Rydym hefyd wedi ceisio darpariaethau i alluogi gwybodaeth i gael ei rhannu rhwng cyrff Llywodraeth y DU a thalwyr ardrethi ar yr un sail ar draws Cymru a Lloegr. Bydd ei gwneud yn ofynnol i Asiantaeth y Swyddfa Brisio rannu mwy o wybodaeth â thalwyr ardrethi yn gwella tryloywder a dealltwriaeth o'r system ardrethi annomestig.

Yn ogystal, mae darpariaethau i hwyluso cyfnewid gwybodaeth rhwng CThEF, talwyr ardrethi ac awdurdodau bilio wedi'u hestyn i Gymru i sicrhau ein bod yn gallu elwa ar wireddu'r amcanion a rennir ar gyfer y *Rhaglen Digiddeiddio Ardrethi Busnes*. Bydd yn cael ei gweithredu gan CThEF ar draws Cymru a Lloegr, fel y gallwn elwa ar wybodaeth fanylach wrth wneud penderfyniadau polisi, gan gynnwys data treth CThEF, na fyddem fel arall yn gallu cael mynediad atynt.

I helpu i sicrhau bod unrhyw ddiwygiadau'n adlewyrchu'n llawn flaenoriaethau polisi Llywodraeth Cymru ar gyfer ardrethi annomestig, mae fy swyddogion wedi bod yn gweithio'n agos gyda swyddogion Llywodraeth y DU, i sicrhau bod y darpariaethau'n adlewyrchu'r bwriad polisi ar gyfer Cymru. Byddaf yn gosod Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar gyfer dadl yn y Senedd, er mwyn sicrhau y craffir yn briodol ar y mesurau hyn, a bydd angen cydsyniad y Senedd maes o law.

Yn y cyfamser, byddwn yn parhau i ddatblygu cynigion i gyflwyno'r diwygiadau ehangach a nodwyd yn ein hymgyngoriad, a byddaf yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am hynny maes o law.

Mae'r datganiad hwn yn cael ei gyhoeddi yn ystod y toriad i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau. Os bydd Aelodau am imi wneud datganiad pellach neu ateb cwestiynau ar hyn pan fydd y Senedd yn dychwelyd, byddwn yn hapus i wneud hynny.